

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Uredništvo in administracija v Ljubljani, Gradsko Stev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka 11.953. — Številka telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani.

Številka 11.953. — Številka telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 30. julija 1921.

ŠTEV. 77.

Ob prihodu kraljevega namestnika.

Dne 1. avgusta nastopi svoje mesto novoimenovani kraljevi namestnik Ivan Hribar. Gospodarski krogi v Sloveniji iskreno pozdravljajo njegovo imenovanje ter se pridružujejo dobrodošlici, izrečeni od drugih stanov. Naš položaj ni ugoden, in reči moramo, da so gospodarske prilike v Sloveniji od dne do dne težavnejše, ker posledice naše neugodne lege v okviru cele države stopajo vedno bolj na plan. V kraljevem namestniku vidimo moža, ki ta naš položaj do dna pozna in pričakujemo z zaupanjem, da bo naše težnje po ekonomski povzdigi zemlje z vso energijo zastopal.

Poglavitna njegova naloga je, doseči v Sloveniji večje pomirjenje. V zadnjem času je pri nas nastalo mogočno kulturno gibanje v avtonomistično smer, ki ga posamezne stranke eksploatirajo za svoje name- in mu jemljejo njegov kulturni značaj. Pod utisom teh gesel stoji vsa slovenska javnost ter je v širokih vrstah nastopila precejšnja politična brezglavost. Istočasno se je vsled komunističnih atentatov v zadnjem času polastila javnosti velika nervoznost, ki lahko privede do nepotrebnih in pretiranih pojavov. V tej atmosferi bo seveda osrednja vlada ukrenila potrebne mere, da se osigura v državi mir in red, ali kraljevi namestniki bodo imeli težavno nalogo, v pokrajinah pod zelo neugodnimi političnimi pogoji izvesti prehod v novo upravo ter doseči znosno izravnavo sedanjih nasprotij. Da bo naš kraljevi namestnik tej nalogi v polni meri dorasel, zato nam jamči vsa njegova politična preteklost. Od svojega vstopa v javno življenje naprej je bil

prvoborilec narodne stvari ter je bil venomer v boju z avstrijsko vlado. Še danes nam je živo v spominu njegov možati nastop za časa septemberskih dogodkov leta 1908 in njegovo tozadevno parlamentarno delo, s katerim je v veliki javnosti povedal, da imamo odločno voljo do svobodnega narodnega razvoja. In v tej smeri je deloval do svetovne vojske, ki je tudi posegla v njegovo osebno prostost. Kot tak je kraljevi namestnik vsem zares nacionalno čutečim Slovincem vzor in uživa zaupanje malone vseh političnih strank. Uverjeni smo, da bo z železno energijo ustavil vsak pojav protidržavnega boljševiskega gibanja.

Poleg te splošne politične naloge bo moral rešiti kraljevi namestnik nešteto gospodarsko-političnih problemov. V zadnjem času slišimo mnenja iz Beograda, ki jih ne moremo odobravati. Srbski krogi se pečajo z mislijo, gotove v Sloveniji nastanjene industrije preseliti v centrum države ter utemeljujejo svoj namen z razlogi vojaškega značaja. Slovenija je navezana na industrijski razvoj, ker kot poljedelska dežela ne more konkurirati z drugimi pokrajinami Jugoslavije. Ta svoj razvoj moramo na vsak način osigurati. Kraljevi namestnik ima vse razumevanje za naše gospodarstvo, saj je vedno v prvih vrstah sodeloval pri njegovi izgradbi. Ako se ozremo v zgodovino slovenskega uradništva, vidimo, da je Ivan Hribar bil med onimi, ki so zloмили nadvlado nemških denarnih zavodov ter bili ustanovitelji vseh pomembnejših domačih kreditnih podjetij. Z njegovim sodelovanjem se je razvilo slovensko denarništvo in bankarstvo ter doseglo sedanjo moderno stopinjo. Banke so dobile vedno večji upliv na industrijo ter zdaj pri nacio-

nalizacijah povsod z uspehom sodelujejo. Ves ta razvoj pa mora zastati, ako napram osrednji vladi ne bomo nastopali z vso energijo ter si izposlovali nekaj več uvidene industrijske politike.

Težavna bo naloga, v okviru velikih državnih interesov z vsmo zastopati špecijalne slovenske zahteve. Od njegove uvidenosti in vsestranske politične izkušnje z zaupanjem pričakujemo, da nas bo izvedel iz sedanjih mučnih razmer v boljše in znosnejše razmere, v katerih bo vsakemu delavoljnemu dovolj mesta za dobro eksistenco.

Naredba o pobijanju draginje.

Že mesec dni je preteklo, odkar je bila razglašena ustava in nadejali smo se tedaj, da bo sedaj konec naredb, ki so jih izdajala posamezna ministrstva. Toda varali smo se. Mesec dni že prinašajo »Službene Novine« obširne in dalekosežne navedbe, ki so datirane nazaj z dnem 27. junija, ki je bil legalno zadnji termin za vtihtapenje naredb. Ker pa so te navedbe publikirane šele mesec dni po razglasitvi ustave, ki je naša pravna podlaga, od katere ne smemo in ne moremo odstopiti, zahtevamo, da zakonodavni odbor revizira vse te retrodatirane navedbe.

Največ naredb je v zadnjem času izdalo ministrstvo za socialno skrb, med njimi tudi naredbo o pobijanju draginje. To naredbo je izdalo ministrstvo za socialno skrb dne 20. julija kot naslednik likvidujočega ministrstva za prehrano. Ministrski svet je bil svoječasn v seji dne 17. aprila 1920 odločil, da se bodo sporazumno z ministrstvom trgovine in industrije

izdala določila za pobijanje draginje in špekulacije. Takrat je bilo to še potrebno in umestno. Od tedaj pa je preteklo poldrugo leto in gospod Bukšeg in nasledniki niso čutili v svoji gorečnosti za dobrobit konzumenta potrebe, da izdajo zakon o pobijanju draginje. Najbrž bi jo tudi minister Kukovec ne bil našel, da niso letošnje nenormalne klimatične razmere uničile s povodno in s sušo dober del naše žetve, da se je razvila silna špekulacija za hrano. Toda naredba se ni omejila na preskrbo prebivalstva s hrano po znižanih cenah, marveč določa v drugem odstavku prvega člena, da spada pod obseg naredb razen hrane tudi obleka, obutev, kurjava, razsvetljava in milo, kakor tudi ves material za izdelavo teh predmetov.

Slovenija je bila v prehrani vedno pasivna in zato smo ministru dr. Kukovcu le hvaležni, če je napravil energičen korak, da nam zagotovi poceni prehrano, kruh in meso, ki ga moramo uvažati iz ostalih pokrajin naše kraljevine. Toda šel je malo predaleč. Premotrimo nekoliko situacijo v trgovini s predmeti, ki jih obsega naredba, da uvidimo pravilnost naše trditve.

Nedavno se je licitirala dobava mesa za vojaštvo v Mariboru in je dobavo dobil ponudnik za 17 1/2 krone na 1 kg. Kakor znano, je za vojaštvo predpisana prvovrstna kvaliteta blaga, in to je bil ponudnik v stanju dobaviti po 17 1/2 kron, medtem ko jemo v Ljubljani še enkrat tako drago govedino. To se je zgodilo pri prostem prometu, kjer je dana vsa možnost razmaha konkurence, medtem ko ljubljansko tržno nadzorništvo nima niti najmanjšega vpliva na tvorbo cen in nam s svojim maksimiranjem tudi ne more pomagati.

V manufakturi je začela že pred

Gospodarske razmere v Sloveniji sredi preteklega stoletja.

(Po zborničnih poročilih sestavi I. Mohorič.)
I. doba 1850—1855.
(Nadaljevanje.)

Vrednost kope surovega železa je znašala 25 do 35 fl., kovnega 85 do 95 fl. in cent žebeljev 20 fl. Žebeljev se je prodalo:

Leta	V tuzemstvu	V inozemstvu
	za fl.	za fl.
1854	39.000	9.000
1855	40.000	8.000
1856	38.000	14.500

Produkcija Kamnagorice je znašala:

Leta	Surovega železa	Kovnega železa
	centov	centov
1853	800	1094
1854	1200	1300
1855/56	2691	1500

Produkcija žebeljev v teh letih se povprečno lahko računa na 6000 centov. Zaposljevala je 370 kovačev pri 185 nakovalih in 36 ognjih. Povprečna vrednost centa kovanih žebeljev je znašala 20—27 fl. Za razne eksportne smeri se je izdelovalo razne oblike in velikosti žebeljev. Pri topilnici

in fužinah je bilo zaposlenih 50 delavcev. Za ogljarje in gozdne delavce ter nabiralce rud je zaposljevalo podjetje 110 ljudi.

Fužine na Savi so izdelale v letih 1854—1856 135.348 centov surovega železa v vrednosti 451.160 fl. od tega so prodale 93.448 centov domačim industrijam, ostalo pa so porabile v lastnih delavnicah in izdelale 8.102 centa kovnega železa v vrednosti 72.427 fl. Leta 1853 se je produciralo surovega železa 27.464 centov v vrednosti 90.586 fl. Fužine na Savi in v Mojstrani so bile last Viktor Rudarda.

Jekla je producirala Sava 18.100 centov v loco-vrednosti 200.640 fl., od katerega se je okrog 600 centov prodalo v tuzemstvu in 17.500 pa preko Trsta v inozemstvo. Vrednost produkcije jekla za leta 1854 do 1856 je znašala 584.560 centov. Pri podjetju je bilo zaposlenih 120 rudarjev, 108 delavcev v žgalnici in 400 gozdnih delavcev. Za dovoz rude in oglja se je letno izdalo 52.000 fl.

V Tržiču so bile »k. k. priv. Eisen-Stahlwerke« in »Eisen-Geschmiedewaren- u. englische Feilenfabrik«. Ta podjetja so pri neprestanem dnevnem in nočnem obratu izdelala okrog 600.000 funtov dobrega železa. Jeklarna je bila dobre četrt ure oddaljena iz Tržiča, popolnoma na samoti. Tam se je predelalo letno okrog 250.000 funtov železa. Do 3/4 surovega materiala se je dovažalo iz koroš-

kih topilnic, ostalo pa iz fužin na Savi. Tržiško jeklo se je razpošiljalo daleč v inozemstvo, v Konstantinopol, Kadix, Bombay, Palermo, Rio Janeiro, Parnambuco, Bahia, New-York, Havana in Valparaiso.

Izdelovala so se pile, kose, vozovni vzmeti, ki so se prodajale na Dunaj, in razni drugi izdelki po naročilu. Pile so se prodajale na Štajersko, Koroško in Tirolsko, v cerkveno državo, v Milan, Florenco in na Hrvaško. Od podjetja je živel 62 rodbin. Letni denarni promet je znašal 280.000 fl.

Konečno bi bilo med pomembnejšo montansko industrijo te dobe še imenovati rudnike v Šmarju in pri Zagracu.

Žgalnica v Šmarju je leta 1853 zasula 3190 centov rud, ki so dale 2074 centov svinca. Rudniška produkcija je znašala 4990 centov svinčene rude. Podjetje je zaposljevalo 90 moških in 25 žensk. Vrednost produkcije je znašala 40.068 fl. V topilnicah se je kurilo le s šoto, katere se je porabilo okrog 14.000 centov. Produkcija v naslednjih dveh letih je znašala leta 1854 5050 centov svinčene rude in 3.277 centov svinca v vrednosti 50.843 fl., poraba šote 16.385 q. Leta 1855 2350 centov svinčene rude, 1.525 centov svinca v vrednosti 22.875 fl., poraba šote 8.625 q.

Svinčena ruda in premog so sledili na mnogih krajih od Šmarja proti Litiji in Zagorju. Izmed večjih je ime-

novati Šemnik, Ješe, Loke in Log. Večina teh podjetij je bila last rudniške družbe Baumgartner & Comp. Povprečna svinčena vsebina rude je znašala do 71%, od katerega je odsteti 12 1/3% kala pri topljenju.

Pri Zagracu so obstojale v prejšnjih časih Lazarinijeve železarne. Nova družba, ki je 1854 kupila te naprave, je leta 1855 sklenila prezidati in urediti fužine za dobavo železa v večjem obsegu pri vasi Ponikve v velkolaškem okraju, pod imenom »Henriettenhütte«. K rudnišću so položili 3 čevlje široko rudniško železnico z 20 centnimi vagoni. Na petih prazilnih pečeh se je dnevno izžgalo 500 do 600 centov rude. Letno se je produciralo tu 40 do 60.000 centov surovega železa, od katerega se je 10.000 do 20.000 centov porabilo za vlijanje. Produkcija je imela vrednost 170.000 do 250.000 fl.

Letna poraba rude je znašala ca 200.000 centov. Prevozniki izdelkov in surovin so služili letno ca 45.000 fl. na prevoznini.

Rudnik svinčene rude v Završniku pri Litiji, ki smo ga že poprej omenili, je obstojal že več stoletij. V letih 1839-40 pa so naleteli v polpropadlem rudniku na precej močne rudne žile, kar je bilo povod, da so obrat zopet obnovili. Produkcija je bila sledeča: leta 1854 3.991 centov dobljene rude v vrednosti 27.937 fl., leta 1855 2.506 centov dobljene rude.

(Dalje prihodnjik.)

meseci depresija, Italijani so začeli za vsako ceno metati zaloge na naš trg, in povzročili onim, ki so imeli iz poprejšnje dobe velike zaloge, milijonske zgube. Večina je špekulirala na novo uvozno carino, ki je obetala dati naši tekstilni industriji 300 % zaščito. Ko je tudi ta nada padla in nova carina, ne samo da ni prinesla nobene zaščite, marveč še celo v nekaterih postavkah znižala poprejšno carino, so velike izgube v tekstilnem blagu neizogibne, morda celo konkurzi velikih tvrdk.

Istodobno z navedbo o pobujanju draginje, je minister rudnikov dr. Krizman povišal cene premoga Trboveljski družbi. S tem se poviša deficit državnih železnic, s tem se podraži razsvetljava, kurjava in vsi predmeti, katerih cene hoče minister dr. Kukovec pobijati.

Nova uvozna tarifa je povišala carino na čevlje in s tem onemogočila vplivati na tukajšnja podjetja, da bi ceneje prodajali domače izdelke.

(Konec prihodnjik.)

Začasni zakon o državnih trošarinah, taksah in pristojbinah.

(Nadaljevanje.)

V splošni debati o trošarinskem zakonu v finančnem svetu so člani predvsem predbacivali vladi, da je kmetski stan v favoriziranem položaju, medtem ko nekatere industrije vsled visoke trošarine trpijo, ker je radi visokih postavk, ki presegajo povprečno gospodarsko zmoglost konzumenta, poraba zelo padla. — Predvsem pa so člani zahtevali, da bi se industriji trošarinskih predmetov dovolil v obširni meri trošarinski kredit, ker znaša trošarina pri spirituozah in pijačah tako ogromne svote, da podjetnik ne more toliko kapitala na dolgo dobo vezati. Posebno težko občutijo to producenti alkohola, ker znaša trošarina za 1 vagon 800.000 K.

V splošnem se je kritiziralo tudi previsoko obremenitev električne razsvetljave, kar je imelo kot vidimo delen uspeh. Popolnoma nepopustljivo je bilo ministrstvo glede plinaren in karbidne industrije. Tudi ni prodrl star obnovljen predlog, da bi se otrošarinila struja namesto električnih žarnic.

Na željo članov finančnega sveta je obljubil finančni minister, izdati nekatere navedbe, da se olajša in poenostavi trošarinsko postopanje, ki je bilo v mnogem oziru nepraktično in je povzročalo nepotrebne šikane, posebno pri trošarinskem označevanju kavinih nadomestkov, dalje riža in kave v detajlnem prometu. Tudi glede (kala) izgube na teži pri pivu in pri rafiniranju spirita je bil minister zelo nepopustljiv, ker je bil pred tem največji industrijalec te stroke na podkonferenci izjavil, da je z vsemi trošarinskimi odredbami zadovoljen.

S padcem cen trošarinskim predmetom se povišuje odstotno breme trošarine. Ako je poprej znašala trošarinska obremenitev 30 %, znaša sedaj, ko je cena predmetu padla na polovico, 60 %. Iz tega vidika bo treba imeti trošarino do stabilizacije razmer in valut v stalni evidenci in vsako leto zahtevati potrebnih korektur, da ostane relacija ista.

Istočasno je izšel zakon, s katerim se takse in pristojbine, o katerih smo v seriji člankov poročali, razširijo na celo našo kraljevino, odnosno njih postavke povišujejo.

Pri tem je g. Robiček vtihotapil v ta zakon, ki ima stopiti 1. septembra v veljavo, določbo, da je v taksah in pristojbinskih zadevah v drugi instanci kompetentna generalna direkcija posrednih davkov v Beogradu, medtem, ko so bili dosedaj naši pristojbinski uradi v Ljubljani odnosno v Mariboru.

Proti takemu sistemu smo se in se bomo z vso odločnostjo borili in ne dopustimo nikdar, da se tu zopet upravno centralizira ena tako važnih strok, kot je pristojbinska, ki danes finančno več pomeni kot vsi direktni davki z dokladami vred. Ne razumemo, kako je mogla priti v zakon ta določba, o kateri v finančnem svetu

sploh ni bilo govora. Po skušnjah in škodah, ki smo jih doživeli »adi centralizacije carinske uprave, kjer se že dve leti brezuspešno borimo za pokrajinske carinske inšpektorate, ne pristopimo pod nobenim pogojem na to, da se nam odvzame kompetenca v pristojbinah v drugi instanci. Mi poznamo razmere v generalni direkciji posrednih davkov, kjer ležijo kupi nerešenih spisov in od katere dobivamo odloke, ki dokazujejo popolno površnost reševanja in nepoznanje razmer. Novi taksini predpisi so tako komplicirani, nejasni in dopuščajo možnost različnovrstnega razlaganja, tako, da bi samo gmožna škoda, ki bi jo imeli od prenosa kompetence v Beograd, znašala težke milijone. Zato pozivljamo vse poslance, ki jim je za zboljšanje naše uprave, da odločno nastopijo proti tej nakani g. načelnika Robičeka in vztrajajo na tem, da ostanejo tukajšnji pristojbinski uradi v dosednji kompetenci še nadalje.

Tarifa taks je bila, kakor je razvidno, v ministerskem komiteju še nekoliko popravljena proti prvotnemu načrtu.

(Dalje prih.)

Poljoprivredni Svet.

V »Službenih Novinah« z dne 11. t. m. št. 152 je izšel pravilnik, s katerim se ustanavlja pri ministrstvu poljoprivrede in vod takozvani poljoprivredni svet, ki je najvišji strokovni posvetovalni organ ministra poljoprivrede in vod. Poljoprivredni svet ima nalogo, da na zahtevo ministra poljoprivrede ali tudi iz lastne inicijative stavi predloge v vseh vprašanjih, ki globljeje posegajo v interese poljedelstva.

Navedeni svet sestoji iz 30 članov, ki se konstituirajo sledeče. Minister sam imenuje 12 članov, ki ne smejo biti uradniki ministrstva poljoprivrede, ostalih 18 članov nominirajo poljedelske organizacije, od katerih pridejo za nas v poštev Kmetijska družba v Ljubljani, Zadruga zveza v Ljubljani, Zadruga zveza v Celju, ki volijo po enega člana. Glavni združni savez kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu voli dva člana. Od poljedelskih organizacij nominirane člane mora potrditi minister. Članom sveta morejo biti imenovani samo naši državljani.

Članstvo v svetu je častna funkcija, za katero se ne dobi stalne plače. Člani poljoprivrednega sveta dobivajo za svoje delo kot nagrado znesek, ki ga določi minister od časa do časa. Poleg tega dobijo člani poljoprivrednega sveta, ki stanujejo izven Beograda, dnevnice kot naknado za potne stroške. Mandat članov traja dve leti s pravico ponovne izvolitve oziroma imenovanja. Ako bi se kako mesto izpraznilo pred pretekom dveh let, se na to mesto imenuje nov član (na isti način kot odstopivši), katerega mandat ugasne istotako kot mandat odstopivšega člana.

Člani poljoprivrednega sveta morajo prisostvovati sejam svetu. Ako član trikrat po vrsti izostane, ne da bi se opravičil, se smatra, da je podal ostavko na članstvo v svetu in na njegovo mesto stopi član iz iste kategorije.

Poljoprivredni svet se sestaja k sejam na poziv ministra poljoprivrede in vod po potrebi, a najmanj petkrat na leto. Sejam sveta predseduje predsednik, ki ga člani volijo na dve leti iz svoje srede. Ako je predsednik zadržan, volijo prisotni člani izmed sebe osebo, ki naj vodi dotično sejo.

Ne da bi smeli glasovati, samo s posvetovalno pravico smejo prisostvovati sejam poljoprivrednega sveta odposlanec ministra poljoprivrede, ki ga v konkretnem slučaju določi minister ter strokovni eksperti, ki jih odredi k seji minister ali sam svet.

Svet more veljavno sklepati, ako je prisotnih najmanj polovica in še en član. Ako ni zadostnega števila, se skliče nova seja, v kateri se odloča z večino prisotnih članov. Sklepa se z absolutno večino glasov prisotnih

članov, a divergentna mnenja se predložijo v posebnem poročilu ali zapisniku ministru.

Vprašanja, ki so stavljena na dnevni red, se morajo priobčiti članom sveta najkasneje 10 dni pred sestankom seje. Vprašanja se stavljajo na dnevni red v zmislu prijave, razven ako minister drugače ne odloči. Predlogi, ki jih minister poljoprivrede pripravi, imajo vedno prednost pred predlogi posameznih članov.

Za proučevanje posameznih predlogov in za pripravljanje poročil in referatov, zbira svet iz svoje srede posebni odbor ali poročevalca. Stevilo članov odbora je lahko različno.

Ta odbor zbere iz svoje srede predsednika. Odbor se sestane na poziv predsednika. Odbor sklepa polnoveljavno, ako je prisotnih najmanj polovica in en član odbora, ali manjšina lahko zahteva, da se pojeuno divergentno mnenje priključi odborovemu poročilu ali zapisniku.

Za vsak predmet, ki je odboru dodeljen, določa odbor poročevalca, ki o tem referira v plenumu.

Za administrativne posle sveta bo ustanovil minister posebni urad, obstoječ: 1. iz enega sekretarja, ki je istočasno sekretar ministrstva poljoprivrede. 2. iz potrebnega nižjega osebja.

Ta urad ima posebno nalogo, da predloži svetu, oziroma njegovim odborom vse predmete, ki so bili poslani v odobravanje ter da poročila, referate, izjave in zapisnike sveta predloži ministru.

Svet nima pravice, da uradno obuje z interesi. Vse privatne prošnje, pritožbe in, ki so naslovljene na svet, se smatrajo, da so naslovljene na ministra poljoprivrede. Vse te vloge lahko minister poljoprivrede predloži svetu v obravnavanje.

Pomočniški zbor gremija trgovcev v Ljubljani.

Za dne 26. julija t. l. ob 6. uri popoldne je sklical gremij trgovcev v Ljubljani svoj pomočniški zbor k zborovanju. Udeležba je bila minimalna; zborovanje se je moglo pričeti šele ob sedmih. Načelnik g. Kostevc pozdravi navzoče, predstavi zboru zastopnika ministrstva za trgovino in industrijo, gosp. dr. Municha in zastopnika trgovske in obrtniške zbornice gosp. dr. Štempiharja. Potem nadaljuje:

Leta 1905 so bila pravila gremija in pomočniškega zbora potrjena z dopisom z dne 25. aprila št. 7391 po deželni vladi, ki so bila sestavljena na podlagi obrtnega reda.

Ustanovni občni zbor se je vršil za gremij 18. julija 1905, ko pa so bila vsa preddela izvršena, se je ustanovni občni zbor pomočniškega zbora sklical v septembru leta 1905, — torej približno pred 16 leti, se je poklicala ta organizacija v življenje.

Zgodovina pomočniškega zbora nam pa pove samo toliko, da je zbor prenehal leta 1911 s svojim delovanjem in da je nazadnje bil ozir, vodil njegove posle načelnik gospod Franc Urek, takrat pri tvrdki Ant. Krišper.

Trgovina se sicer ni nikoli spušcala v politične boje, vendar je pa skrbela vedno za delno organizacijo, ki pa se je držala samo trgovsko in gospodarsko političnih smernic, tok povojnih razmer nas pa sili, da je tudi naš stan organiziran do zadnjega moža. To smo najbolj občutili po vojni, ko so hotele nekatere struje smatrati trgovski stan za manj vreden, kar se jim pa ni posrečilo. Z gotovostjo trdim, da so to pot zagrešili tisti ljudje, ki niso pred vojno niti pojma imeli o trgovini; legitimna trgovina je sicer zavzela obrambno stališče na merodajnih mestih, ni se pa branila proti javnosti, ker si je bila v svesti, da ni prizadeta; dali smo razumeti, da smo ravno tako potreben faktor v armadi, kakor vsi drugi stanovni.

Da pa bomo mogli uspešno zastopati interese, ki danes globoko

posegajo v naše gospodarsko življenje našega stanu, je potrebna trdna stanovska organizacija. Sli smo na delo, poživeli smo našo edino predvojno organizacijo »društvo Merkur«, ki je že pred vojno vršilo hvaležne naloge za trgovski stan. Omenim naj samo izdanje strokovnih knjig, posredovalnico, poučna predavanja. Povdarjam še, da je nastalo mnogo dobrih trgovcev, ki so bili njega člani. Nadalje smo poklicali v življenje svoje stanovsko glasilo, ki ima vsled svoje neprecenljive vsebine velike zasluge na procvitu in ugledu trgovine sploh.

Ustanovili smo zvezo gremijev in zadrug za celo Slovenijo. Ta organizacija ima pri današnjih težkih gospodarskih političnih odnosih najbolj nevhaležno delo, ker mora stati v vednih bojih kot zaščita ne le svojega lastnega stanu, temveč zastopati objektivno pravice in dolžnosti vseh slojev. Udeležuje se pod težkimi pogoji vseh razprav in enket gospodarsko političnega značaja. Imamo zablježiti lepe uspehe.

Čenjeni zborovalci! Naša organizacija pa še ni popolna, imamo še veliko dela; namen današnjega običnega zbora je, da spravimo v sklad še ta nedostatek. Razmere po vojni so bile še tako nejasne in neredne, da smem upravičeno trditi, da je morebitno nesoglasje nastalo le vsled nerazumevanja časa. Nimam namena, da bi zagovarjal izjeme, ki so morda povzročile tu in tam kako nesoglasje, vendar pa tudi ne morem zanikati, da je bila ekstremnost od nasprotne strani pretrda; upam pa, da se danes nahajamo že v tistih časih, ko so se ta nesoglasja že sama ob sebi v toliko regulirala, da mirno stopimo na pot skupnega dela. Tam se bomo našli in tam bomo rešili vsikdar sporazumno naše skupne interese brez vsake druge politične struje.

Prosim vas torej, cenj. zborovalci, da si glasom pravil izvolite odbor, ki mu zaupate in bi vas končno opozoril na § 1 in 12, ki vam dajeta namen in pravice do skupnega dela s trgovsko organizacijo.

Nato preide k II. točki dnevnega reda:

Izvoljeni so bili:

Za načelnika: Rihard Tory, ki takoj prevzame predsedstvo zborovanja; za njegovega namestnika pa Filip Turk. Za odbornike so bili izvoljeni:

Ivan Miklavc, Jurij Schaffer, Josip Sekula, Josip Krek in Ivan Prek. V razsodiški odbor so bili izvoljeni kot odborniki:

Valentin Urbančič, Franc Močivnik, Jože Rus, Ant. Umberger, Ernst Berbuc, Vinko Požar; kot namestniki: Josip Winter, Zane Miklavc, Josip Krek.

Ker se k točki »raznoterosti« ni hče ni oglasil k besedi, zaključil načelnik Tory zborovanje.

Ante Ogrin, cand. comm.

Kongres jugoslav. trg. visokoškolaca v Ljubljani 5., 6., in 7. sept.

V starem veku polagalo se je veliko važnost na telesno in filozofsko vzgojo. Iz srednjega veka, v katerem se je smatrala verska in humanistična naobrazba neobhodno potrebna, dospeli smo v prosvitljeni novi vek s pretežno realistično-tehničnimi zahtevami. 20. stoletje pa stavi na nas zahtevo široke gospodarske naobrazbe. Omenjene izpremembe niso morda slučajnosti, ampak karakteristika dobe, ki jo moramo v veliki meri vpoštevati, da zmoremo delovati smotreno, času primerno.

Nastajajo različne gospodarske šole, trgovske visoke šole, trgovske akademije, poljedelske, gozdarske, upravne etc. Vse moderne ljudske šole posvečajo redno večjo pažnjo gospodarskim predmetom. Angleški narod, ki je vzgajal svoj trgovski narod, je v praksi, navaja istega k organiziranemu teoretičnemu študiju.

Jugoslovanska akademska omladina se živo zaveda, kakšne postulate

stavlja na njo novi čas z ozirom na gospodarsko izobrazbo in poseba v ogromnem številu visokošolski gospodarski študij, uvidevajoč v njem edini spas narodnega gospodarstva. Razkropljeni smo po vseh velikih evropskih državah v Franciji, Belgiji, Švici, Nemčiji, Avstriji, Italiji. Je to sicer neljuba posledica pomankanja široko zasnovane gospodarske šole v domovini, ker je ista pač šele po vojni začela delovati v Zagrebu, vendar upamo, da bode spoznavanje tujine tam in domovini v korist.

V prehodni dobi, ko se nam vsem odpirajo nove gospodarske in politične perspektive, možno nam je obogatiti naše teoretično znanje s premostranjanjem in v zvezi z realnim življenjem evropskih narodov novo orijentacijo istih in s tem ogromno pridobiti v svoji izobrazbi, ki nikakor ne sme korakati razdvojeno pot s prakso.

Naša mlada država, ki mora po politični osamosvojitvi voditi tudi svojo narodno-gospodarsko politiko v svetu, pridobila si bo na ta način poznavalec različnih evropskih narodov, ki bodo najbolj zmožni voditi trgovske posle z istimi.

Prednosti, ki nam jih proži inozemstvo, so pač za vsakega evidentni. Nič manj pa se ne zavedamo dolžnosti, spoznavati razvoj, napredek in urejevanje gospodarskih prilik v domovini. V to svrhu služijo nam stanovske organizacije, ki nudijo strokovne knjižnice, obširna gospodarska predavanja, časopisno gradivo in ekonomskih razmerah kraljevine.

Najvažnejša naloga za nas kot visokošolce je zaenkrat urejevati naš študij, proizvedovati koliko in kje študiramo, v katerih strokah so specialne moči, v katerih jih naša država največ potrebuje, kakšni so študijski in življenjski pogoji v raznih državah.

Vse to premostraniti in vporabljaliti v dobro naš vseh je mogoče le potom organiziranega dela. Odločili smo se v to svrhu ustanoviti centralno organizacijo v domovini, ki naj bi vodila vse te posle po informacijah in zaključkih vseh naših stanovskih društev, dobila zvezo z vlado, trgovskim ministrom, trgovskim komoram, zvezami industrijcev, izdajala primeren list in tako zadoščala vsem zahtevam modernega časa.

Ljubljanski velešejm, ki bo imel toliko privlačne sile, da bo zainterisiral vse jugoslovanske trgovske kroge, nudil bo tudi nam, mudeč se v domovini pritiško spoznati razvoj, napredek, sedanjo fazo jugoslovanske industrije in obrti, ter nam je dobrodošel, da priredimo naš prvi kongres v Ljubljani istodobno.

Tu se hočemo zjediniti na skupni platformi, postaviti si temelj našega delovanja kot absolventi, ki smo prvi poklicani dvigniti našo trgovino.

Prvo večje število trgovskih akademsko naobraženih absolventov hoče in mora oživeti našo industrijo, trgovino in obrt, dati ji sveži, mladi, moderni impulsi, privedi jo na višino razvoja, kar nam garantira naše neizčrpno narodno bogastvo v zvezi z umnim, smotrenim, neutrudljivim, podjetnim narodnim industrijcem, trgovcem.

Pozivamo tovariše iz cele kraljevine na polnoštevilno udeležbo in seriozno sodelovanje, pričakujemo, da nam bodo odločilni faktorji v domovini priskočili na pomoč v našem resnem delu za napredek jugoslovanskega gospodarstva ter blagostanje in zadovoljstvo jugoslovanskega naroda.

Dopisi: Vodstveni komite I. kongresa jugoslov. trg. visokošolca — (Janko Popović, cand. comm.), Ljubljana, Bleiweisova cesta 32.

Izvoz in uvoz.

Svoboden izvoz koksa v prahu. Gospodarsko-finančni komite je rešil, da se izjemoma in sicer carine in drugih dajatev prosto dovoli izvoz koksa v prahu, ki se dobiva kot postranski produkt pri proizvodnji plina.

Prepoved uvoza litografskih kopij od planov. Gospodarsko-finančni komite je sklenil, da se prepove uvoz in prodaja litografskih kopij od planov vseh

vrst. Za uvoz je potrebno dovoljenje finančnega ministristva. Prepoved ne velja za karte v merilu do 1:25000.

Uvoz alkohola v Egipt. Z dekretom egipčanske vlade z dne 25. p. m. je odrejena nova carina na uvoz alkohola, alkoholnih pijač razven vina in piva in parfumerijskih proizvodov z alkoholom. S posebnim dekretom je vpeljana istčasno državna trošarina na alkohol in alkoh. destilate, proizvedene v Egiptu.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Prodaja monopoliziranih carinskih tiskovin. Da se olajša nabava carinskih in drugih monopoliziranih tiskovin, ki se tiskajo do sedaj samo v državni tiskarni v Beogradu, je ravnateljstvo tiskarne rešilo, da se organizira prodaja tiskovin tako, da se omogoči posameznim trgovcem, ki imajo svojo trgovino v kraju, kjer se nahaja carinarnica, prodaja takih tiskovin potom posebnega dovoljenja. Generalna direkt. carin je ukazala svojim carinarnicam, da čim preje pošljejo državnim tiskarnim imena trgovcev in oseb, ki se zanimajo za prodajo. Dovoljenje je vezano na sledeče pogoje: 1) tiskovine se morajo neposredno naročiti pri upravi državne tiskarne v Beogradu. Denar po odbitku 10%, ki tvorijo provizijo, se ima vpslati pri naročilu. 2) Takoj po sprejetju denarja se tiskovine odpošljejo. Eksped. stroške nosi tiskarna. 3) Za prodajo pooblaščen osebe morajo imeti vedno v zalogi zadostno količino tiskovin, ki se smejo prodajati le po ceni, katero določi državna tiskarna. Trgovci, ki bi se hoteli baviti s prodajo tiskovin naj se takoj obrnejo do svoje carinarnice. Taksa za dovoljenje znaša v mestih 10 din. v trgih 5 din. v vaseh pa 2 din.

Cene premogu iz državnih premogovnikov. Poročali smo že, da je odredilo ministristvo šum in rud, da se znižajo cene premogu iz državnih premogovnikov v Bosni. Danes priobčujemo cene, ki so sledeče: iz premogovnika Kreka (lignit dobre vrste s 3200 do 3800 kalorijami). Za premog v kosih 100 dinarjev po toni v kockah 100 d, v malih kosih 62.50 din., droben 62.50 din. Za premog iz »Ugljevik« (kvaliteta kakor zgoraj navedeno) din. 140, 135, 130 in 115. Iz premogovnika Banjaluka (4200 do 4500 kalorij) din. 125, 120, 110 in 100. Za premog iz Maslovara (4200 do 4500 kalorij) din. 115, 110, 100 in 95. Za premog iz Zenice (4200 do 4800 kalorij) din. 140, 135, 130 in 115. Za premog iz premogov. Kakanj (4500 do 5000 kalorij) din. 170, 162.50, 155 in 147.50. Za premog iz premogov. Breza (4200 do 4500 kalorij) dinarjev 140, 135, 130 in 112.50. Iz Bukinja dinarjev 87.50 in 55. Za premog iz državnega premogovnika v Vrdniku (Srem) din. 175 za kosovni, din. 160 za premog v malih kosih i din. 137 za drobni premog. Cene se razumejo loko — rudnik natočeno v vagon. Interesenti naj se obrnejo do glavne rudarske direkcije v Beogradu.

Z vinskega tržišča v Vršcu. Stagnacija traja naprej. Povpraševanje samo po najboljših vinih 1. 1920 od 10 odstotkov naprej. Za ta plačajo trgovci okoli 11 K l. Kupci prihajajo večinoma iz Hrvatske, Slavonije in Srbije. Za dobra vina 1909. plačajo 9 K za liter. Črno vino se je plačevalo po 12—14—16 kron.

Italijansko-ruska trgovska pogodba bo čez nekaj dni podpisana.

Industrija.

Zaščita domače železne industrije. Pred nekaj dnevi je dospela v Beograd deputacija železninarjev, ki se je podala k ministristvu financ in k ministristvu za trgovino in industrijo. Deputacija je zahtevala, da se zviša uvozna carina na železne predmete v svrhu zaščite domače industrije. Zvišanje carine naj bi se izvedlo tako, da se zviša »agio« na uvoz železnih predmetov, ki se uvažajo iz inozemstva. Minister za finance je predlog načeloma sprejel. Ministerski svet je rešil, da predloži minister financ ministerskemu svetu potrebne predloge o tej zadevi, ki bi dali smernice, kako naj se zaščiti domača industrija pred tujo konkurenco.

Posebno komisijo je sestavilo ministristvo za šume in rude, da prouči vse novo odkrite rudnike v naši državi.

Jugoslovanski »Siemens« d. d. v Zagrebu. 2. julija se je vršil v Hrvatski eskomptni banki ustanovni občni zbor, Jugoslovanskega »Siemens« d. d., ki je prevzela obstoječo d. d. »Elektra« v Zagrebu. V novem podjetju sodelujejo: Siemens Schuckertwerke, Siemens & Halske A. G., Hrvatska eskomptna banka in Srbska banka d. d.

Posetiteljem praškega velešejma je ministristvo čehoslov. železnice dovolilo 50% popusta na državnih železnicah Č. S. R., kar velja le v tem slučaju, če se kupi vozni listek pri blagajni. Za listke, ki so kupljeni v vlaku, ta ugodnost ne velja. Pri vidiranju potnih listov na čehoslov. konzulatih imajo posetitelji 75% popusta. Interesenti naj pošljejo prijave za poset semenja trgov. oddelku čehoslov. konzulata v Zagrebu. Jurišičeva ul. št. 21.

Razstava vzorcev v Karlovih Varih. Trgovsko-obrtniška zbornica v Chebu je otvorila v Karlovih Varih za čas kopališke sezone razstavo vzorcev, posebno izdelke iz stekla in porcelana. Natančnejše podatke daje trgovski oddelk čehoslov. konzulata v Zagrebu, Jurišičeva ul. št. 21.

Kontrola nad čehoslov. industrijo. »Tribuna« poroča, da vrši Francija in Belgija neke vrste kontrolo nad industrij Č. S. R.

Obrt.

Revizija gostilniških koncesij. Kakor čujemo, namerava novi mestni svet v Mariboru povzročiti strogo revizijo gostilniških koncesij, ki so se v zadnjem času izdale za mesto.

Denarstvo.

Kredit 1 milijon dinarjev. Ministerski svet je finančnemu ministristvu odobril kredit 1 milijon dinarjev za razpis sedemodstotnega investicijskega posojila.

Trgovsko obrtna banka v Mariboru. V Mariboru se v kratkem ustanovi v prostorih g. Tavčarja v Slovenski ulici nova trgovsko-obrtna banka (centrala Maribor) z 10 milijoni ustanovne glavnice in posebnim kreditnim oddelkom za malo obrt.

Stanje narodne banke SHS dne 8. t. m.: Aktivne: kovinska podlaga 437,013.827.34 din., posojila 198,446.034 68 din., terjatve od države 4 milijarde 022.497.527.90 din. vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2,138,377.163 din. Pasivne: glavnica 10,285.100 din., rezervni fond 821.430.62 din., bankovci v prometu 3 milijarde 841.353.845 din., razne obveznosti 725,632.596.67 din., terjatve države za založene domene 22.138.377.163 din.

Potovanje v Nemčijo. Nemški minister financ je izdal glede izvoza in uvoza denarja sledečo odredbo: potniki, ki potujejo v Nemčijo, zamorejo denar, čeke, devize in druga plačilna sredstva, katera uvozijo v Nemčijo zopet izvesti, če so si pri prehodu meje v Nemčijo izposlovati potrdilo o denarju, katerega so imeli pri sebi. Interesente opozarjamo na omenjeno potrdilo, brez katerega bi imeli pri potovanju v domovino neprijetnosti.

Podružnica centralne banke v Karlovcu je začela poslovati 28. julija.

Nemčija izplača 240 milijonov zlatih mark. Kakor pišejo nemški časopisi, je Nemčija pripravljena izplačati 240 milijonov zlatih mark, s čemur je obvestila reparacijsko komisijo.

Kaj določa zavezniki od Madžarske na vojni odškodnini? Madžarska vlada bo plačala antanti na vojni odškodnini 35 milijonov zlatih frankov. Jugoslaviji, Italiji, Rumuniji in Čehoslov. bo Madžarska oddala polovico svoje živine, Jugoslaviji in Italiji pa bo oddala 20 let polovico dobljenega premoga iz pečurških rudnikov.

Eno in dvolirski bankovci. Italijanski zakladni minister namerava v najkrajšem času odtegniti iz prometa eno in dvolirske bankovce in jih nadomestiti s kovanim drobižem.

Gospodarska kriza v Bolgariji in padanje leva. Katastrofalno padanje tečaja leva in ekonomsko-finančno stanje Bolgarije vzbujata občo pozornost. Ni upanja, da bi se tečaj leva popravil, pač pa kaže vse, da bo njegova vrednost padla še nižje.

Davki.

Dospelost davkov. Začasni zakon o proračunskih dvanajstih z dne 27. 6. 1921 »Službene Novine« br. 154 določa, da dospevajo neposredni davki, državni pribitki in avtonomne doklade v plačilo dne 1. 2., 1. 5., 1. 8., in 1. 11. vsakega leta, vsakokrat za tekoče koledarsko četrtletje, torej n. pr. 1. febr. za dobo od 1. jan. do konca marca itd. Le rentnina in dohodnina, ki se pobirata z odbitkom pri izplačilu rentnini ali dohodnini zavezanih prejemkov, zapadeta ob dosežanju rok, ki jih določata §§ 134 in 235 zakona o osebnih davkih. Dospeli davki s pribitki in dokladami vred se prisilno izterjujejo, ako se ne plačajo tekom 14 dni po dospelosti. Izpremenjeni roki dospelosti se uveljavijo s 1. 8. t. l. za vse davke, izzemši druge polovice dohodnine za 1. 1921, ki se izjemoma iztirja ob dosežanju roka, to je 1. dec. 1921. V zvezi z izpremembo rokov dospelosti izpremeni se tudi računanje zamudnih obresti. Te se računajo od zastankov, ki dospevajo v plačilo od 1. 7. 1921 dalje s 50 v od vsakih 100 K zastalega davka z državnimi pribitki in avtonomnimi dokladami vred za vsak mesec (6% na leto). Drobec v denarju pod 100 K in drobec v mescih se pri računanju ne vpoštevajo, zamudne obresti odpadejo, ako vsakokratni davčni zastanek z državnimi pribitki in avtonomnimi dokladami vred ne presega 100 K.

Promet.

Uvedba selske službe pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah. Glasom poštnega službenega lista se z 10. julijem t. l. pri poštnem uradu Sv. Jakob v Slov. Goricah zopet uvede dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismošiš v tehle krajih: I. okraj: Gornji Sentsjabski dol, Zgornje Hlapje, Počenih, Šambert, Ploversnica (Staudegger in občinski urad) in Spodnje Hlapje. II. okraj: Slatenek, Flekuš, Kušernik, Spodnji Sentsjabski dol, Ritiše, Ročica in Ploversnica. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

Pridelitev poštne nabiralnice Vrh Svetih Treh Kraljev poštному uradu Rovte. Poštna nabiralnica Vrh Svetih Treh Kraljev s popisnimi kraji Hlevni vrh, Hlevišče, Izgorje, Lavrovec in Vrh se s 1. avgustom t. l. izloči iz okoliša poštneuga urada Ziri in prideli poštному uradu Rovte, politični okraj Logatec. — Nabiralnica bo imela vsak ponedeljek, sredo in soboto s peško pošto zvezo s poštним uradom Rovte.

Opustitev poštne nabiralnice Vrh (Fara) in uvedba selske službe pri poštном uradu Fara. Z 31. julijem t. l. preneha poslovati poštna nabiralnica Vrh (Fara), s 1. avgustom t. l. pa se prično pri poštном uradu Fara dostavljati poštne pošiljke po selskem pismošiš v te-le kraje: I. okraj: Hrib, Jakšič, Potok, Vas in Pirče. II. okraj: Kerkovo, Oškert, Gotenc, Vrh, Boden, Sapnik in Slavski laz.

Uvedba selske službe pri poštном uradu Št. Rupert pri Mokronogu. S prvim avgustom t. l. se uvede pri poštном uradu Št. Rupert pri Mokronogu dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismošiš v te-le kraje: I. okraj: Vrh, Kamenje, Brod, Draga, Škrlevo, Ravnik, Vesela gora, Straža, Trstenik, Prapreče, Orilov hrib, Grad Rakovnik in Podgorica. II. okraj: Breg, Kremen, Veliki Cirk, Rožemberk, Dolnje Jesenice, Gorenje Jesenice, Škocijan, Bistrica, Prelesje, Rakovnik in Brinje. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

Kmetijstvo.

Žetev na Madžarskem. Po službenih podatkih se žetev na Madžarskem ceni na 11.5 milijonov m. st. pšenice, 4.9 milijonov m. st. rži, 4.4 m. t. milijonov ječmena in 2.7 milj. m. t. ovsa.

Iz naših organizacij.

Razmere na carinarnici v Ljubljani. Na mnogobrojne pritožbe trgovstva je Zveza trgovskih gremijev in zadrug naprosila ministra dr. Kukovca, za posredovanje, da bi se poslalo dovoljni broj kvalificiranega carinskega uradništva v Ljubljano in olajšal carin-

ski postopek za hitrejšo odpremo blaga. Minister dr. Kukovec je interveniral pri finančnem ministru dr. K. Kumanudiju, ki je obljubil, da bo takoj vse potrebno ukrenil, da se zaostanki odpremo in v bodoče ne bo več zastoja.

Vračilo terjatev poštne uprave poštno-čkovnemu uradu v Ljubljani. Na prošnjo Zveze trgovskih gremijev in zadrug je interveniral gospod minister za poljedelstvo Ivan Pucelj v ministrskem svetu, ki je na njegov predlog odobril kredit 30.000.000 dinarjev za vračilo terjatev poštne uprave pri poštno-čkovnemu uradu v Ljubljani. S tem bo čkovnemu uradu dana možnost naložiti svojo gotovino plodonosno in priti z obrestovanjem vlog.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Prodaja raznega lesa v Sarajevu. Šumarski odsek zemaljske vlade v Sarajevu bo dne 30. avgusta ob 11. dopoldne potom javne pismene dražbe prodajal velike množine raznovrstnega lesa, ki se nahaja še v panjih v različnih gozdskih oddelkih. Sprejemajo se pismene zapečatenе ponudbe, ki se morajo glasiti na celo razpisano količino drv, in morajo dospeti do 30. avgusta do 11. ure dopoldne šumarskemu odseku zemaljske vlade v Sarajevu. Pismeni ponudbi je priložiti vadij 330.000 kron. En izvod dražbenega oglasa, ki vsebuje pogoje in druge podrobnosti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled. Pripomni se, da je poznanje pogojev za sestavo ponudbe neobhodno potrebno.

Razpis dobave 100.000 m konopnega platna in 350.000 kg papirja za železniške tovarne liste. 1. Dne 16. avgusta t. l. se bo vršila v pisarni uprave državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 100.000 metrov konopnega platna (juta) 76 cm širokega in 2. dne 20. avgusta t. l. ravnotam licitacija za dobavo 350.000 kg papirja za tiskanje železniških tovarnih listov. Dobavni pogoji in vzorci papirja in platna so v gori navedeni pisarni na razpolago. — Varščina znaša 10% za domačine in 20% za tuje ponudnike. Zapečatenе in kolekovane ponudbe je poslati najkasneje do označenega dne na gori navedeno upravo. Po en izvod dobavnega razpisa, pogojev in vzorcev je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Zbornici pa ni na razpolago več izvodov, ki bi jih mogla interesentom izročiti.

Dobava, prodaja.

Natečaj. Po nalogu ministrstva za pošto in brzojav št. 29.313 z dne 27. junija 1921. razpisuje pošto in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani natečaj za dobavo brzojavnih drogov, impregniranih s katranovim oljem, za območje pošto-brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani. Zahteva se 60 kg katranovega olja na 1 m³. Izkaz potrebnih drogov:

Dolžina v metrih	Drogov	Zgornja dimenzija premiera v centimetrih
6	700	14
7	1800	14
8	4123	15
9	620	15
10	110	16
11	130	16
12	24	17
13	24	17

Skupaj 7531 drogov. Kot vrsta lesa prihajajo v poštev: macezon, borovec, smreka in jelka. Kavejca 10% ponujene cene. Interesenti se pozivljajo, naj podado svoje ponudbe pismeno poštmeno in brzojavnemu ravnateljstvu v Ljubljani do dne 15. avgusta 1921. Ponudbe se morajo kolkovati z 2 dinarjema.

Dražbena prodaja lesa. V državnem gozdarskem uradu v Vinkovcih se bo vršila dne 8. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne dražba hrastovega, jesenovega, brestovega in drugega lesa v panjih. Se-

znam vrst in množin materiala je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Dražbeni pogoji, ponudbeni vzorci in vsa podrobna pojasnila se dobe pri državnem gozdarskem uradu v Vinkovcih, ki jih na zahtevo pošilja proti plačilu pristojbine 5 kron.

Razno.

Veliko vrtno veselico v korist »Trgovskega doma« priredi slov. trg. društvo »Merkur« v nedeljo dne 4. septembra t. l. na čast gostom ljubljanskega velikega semnja v hotelu »Tivoli«. Pri veselici bo sodelovala godba »Zveze jugoslovanskih železničarjev« in društveni pevski zbor. Predmeta za to prireditve, ki se bo vršila na zelo široki podlagi so v polnem tiru. Gg. člane in prijatelje društva že sedaj opozarjamo na to prireditve ter jih prosimo, da širijo zanimanje med svojimi stanovskimi tovariši za to veselico. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo potrebnega »Trgovskega doma v Ljubljani«. Podrobnosti te prireditve bomo pravočasno priobčili.

»Nakupovalna zadruga za konsumne in produktivne zadruge in zavode, r. z. z. o. z.« v Ljubljani ima dne 8. avgusta 1921, ob desetih v prostorih »Nakupovalne zadruge« v Ljubljani, Dunajska cesta 33 (Balkan) izredni občni zbor. Dnevni red: Izpremema pravil. Volitev načelnštva in nadzorništva. Slučajnosti.

Kaj je z lakoto na Ruskem? V vseh listih čitamo o veliki lakoti na Ruskem, ki povzroča v pravem pomenu besede »preseljevanje narodov« iz evropske Rusije čez Ural proti vzhodu. Ker se najde mnogo ljudi, celo takih, ki so nekaj let prebivali v Rusiji, pa ne morejo verjeti, da bi bila svetovna žitnica danes brez kruha, hočemo ta žalosten slučaj nekoliko pojasniti. Da je lakota vzrok suša, ki vlada v Rusiji še v večji meri kot pri nas, je jasno, vendar moramo iskati še drugih krivcev, ki ne igrajo v narodni bedi nič manjše vloge, kot suša. To je boljševiski režim sam. Boljševiškim komisarjem ne smemo odrekati ene zmožnosti, namreč te, da so bili v stanu v najkrajšem času uničiti vse, kar je tvorilo prejšnje blagostanje carske Rusije. Zlobi in nevednosti je kljubovala le še bogata žitnica. Sistematičnemu in brezsmiselnemu delu nevednih zastopnikov proletarijata, pa tudi bogati jug ni mogel kljubovati na veke. Svesti si resničnosti starega pregovora, ki pravi, da gre ljubezen skozi želodec, so komisariji pobrali kmetovalcem vse zaloge žita do zadnjega zrna z obljubo, da bodo izdali semena o pravem času iz državnih zalog, da le zadovole rudečo armijo, ki iz hvaležnosti preganja konterrevolucionarje, od katerih nima pričakovati visokih plač in dobrega kosila za pohajkovanja in posedanje po trotoarjih. Ko je prišel čas setve se v zalogah ni našlo semen za kmeta, ki je brez orožja in brez sile, ker bi šla vsaka izdaja v škodo »gvardeja«. Kmetje brez semen, siti brezplodnega dela in odjemanja pridelkov po državnih cenah svoje »svobodne« zemlje sploh niso posejali in so tako povzročili to velikansko nesrečo, o kateri sedaj čitamo dnevno. Sibirijo, kamor sedaj beže lačni ruski kmetje, so pred to katastrofo rešile slabe prometne razmere, ki so onemogočevale vojaške rekvizicije v večjem obsegu.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »MERKUR« v Ljubljani.

Sprejme se: 4 knjigovodje, 4 kontoriste, 3 poslovodje, 5 potnikov, 2 skladiščniki, 5 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočnike železniške stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 3 pomočnika špecerijske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 10 kontoristinj, 3 blagajničarke, 12 prodajalk, 5 učencev in 3 učenke.

Službe išče: 2 knjigovodja, 3 kontoristi, 2 poslovodji, 5 potnikov, 8 skladiščnikov, 27 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki železniške stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 12 pomočnikov špecerijske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 30 kontoristinj, 14 blagajničark, 27 prodajalk, 12 učencev in 7 učenk.

Posredovalnica deluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osobja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala željam kar najnatančnejše ustreči.

Tržna poročila.

Poljski pridelki.

Sombor, 22. 7. 1921. Povpraševanje po novi pšenici je zelo živahno. Pšenica notira 960 do 980 K. Koruzo kupuje domači konzum, ker pa so se ponudbe zmanjšale, so cene poskočile na 525 do 545 K franko postaja. Ječmen iščejo inozemski kupci, vendar ga je na trgu le malo.

Vinkovci, 22. 7. 1921. Domači mlini kupujejo pšenico in jo plačujejo po K 1000.— franko mlin. Koruzo plačujejo po 540 do 550 K. Ječmen je po kakovosti jako dober, cena mu je 550 do 560 K. Ovsja še ni na trgu. Tendence je čvrsta.

Borza.

28. julija.

Zagreb. Devize: Berlin 219 do 219.50, Bukarešt 220, Milan 733 do 735, London 622 do 625, Newyork kabel 172, Pariz 1330, Praga 220 do 226, Švica 2875 do 2900, Dunaj 18.35 do 18.42, Budimpešta 48 do 49. Valute: dolar 167.50 do 171.50, rublji 24 do 30, češke krone 223 do 225, 20 K v zlatu 580 do 595, napoleoni 585 do 590, marke 219 do 219.50, leji 225, lire 728 do 733.

Beograd. Valute: dolar 42.25 do 42.35, franki 329 do 332, lire 182 do 186, leji 56.25 do 56.75, levi 36 do 36.25, marke 54 do 54.50, avstrijske krone 5 do 5.10, drahme 330 do 332, napoleoni 142 do 144.50. Devize: London 155 do 156, Pariz 132 do 133, Ženeva 710 do 720, Solun 329 do 331, Praga 55 do 55.20, Dunaj 4.72 do 4.75, Berlin 54.40 do 54.50, Milan 184 do 185.

Vabilo

ustanovnemu občnemu zboru trgovskega gremija za politični okraj Slovenjgradec

ki se bo vršil

dne 9. avgusta 1921, ob 9. uri dop. v dvorani hotela »Goll«.

DNEVNI RED:

1. Poročilo:
 - a) načelnika pripravljalnega odbora;
 - b) načelnika »Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani«;
 - c) tajnika »Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani«.
2. Čitanje in sklepanje o pravilih trgovskega gremija za politični okraj Slovenjgradec.
3. Volitev gremijalnega načelstva.
4. Raznoterosti.

Pripravljalni odbor.

V slučaju nesklepnosti se vrši v smislu sklepa eno uro pozneje ravno tam 2. občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Jajca

kupuje in prevzame vagonске ali kosovne pošiljatve tudi na licu mesta ponudnika

Ed. Suppanz, Pristava Slovenija. : : Izvoz jajc.

Jadranska montanska družba, d. z. o. z. Ljubljana

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavljaj »Montana«

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših

damskih modelov. **Franjo Cerar,** tovarna slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Priporočila se tvrdka

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev

igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke!

Postrežba točna!

I. JUGOSLOV. TOVARNA

za gume in kovinske predmete

— d. z. o. z. —

Slovenska Bistrica

Oferiramo

naše prvovrstne rožene gume v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu : : s cenami brez konkurence : : Zahtevajte cenike!

Prodaja na veliko.

Proda se vsled preosnove obrata

parni lokomobil

skoro nov, s 17—22 HP. Zamenjal bi se tudi za enako močan elektro-motor. Ogleda se še lahko v obratu.

Bencin motor s 6 HP.

Več vagonov **bukovega lesa** testonov, plohov in tavololet.

Jernej Pogorelec

parni mlin in žaga, Struge, p. Videm Dobropolje.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti »Mestnega Doma«

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vplačana delniška glavica K 30.000.000.

Telefon št. 567.

Čekovni račun št. 12.200.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Usnjarska industrija, d. d. na Bregu pri Ptuj

„PETOVIA“

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine
in navadne, gamaše, torbice, listnice,
denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bohinski in trapistov-
ski sir, salami, šunka in sla-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Papir

uradni, trgovski, pisarni,
ovojni, svileni, prepisni,
ogljani itd., pisarniške
in šolske potrebščine,
kuverte, vse vrste umetniške raz-
gledice kupite najceneje pri trdki

IVAN GAJŠEK

Papirna trgovina - Ljubljana
Sv. Petra c. 2, poleg Prometne banke.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlisen)
nasproti Križanske cerkve.

Na debelo in drobno najceneje kupite
trgovski in kancelijski
gladek, črtan, kariran
in kvadriran, pisarni
v mapah in škatljah,
ubran (Krepp), svileni,
klosetni in ovojni
razne zvezke za srednje in višje šole,
raznovrstne kuverte in razglednice,
čipke za stelaže ozke in v polah, kredo,
peresa, svinčnike, radirke ter razne
druge pisarniške in šolske potreb-
ščine pri

PAPIR

L. PEVALER, LJUBLJANA,
Židovska ulica 4.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48—4

Tovarna lesenih žblicev

Ivan Seunig ml.

Tacev pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Najceneje in dobro kupite
bencin

petrolej
strojno olje
tovor-mast
karbolinej
kolomaz

pri Dravogradski rafin-
neriji mineralnega olja
MARIBOR.

MANUFAKTURA IN
TEKSTILNO BLAGO
NA DEBELO IN DROBNO
K. WORSCHÉ
MARIBOR
GOSPOSKA ULICA ŠT. 10.

I. SANDRIN, Ljubljana, Mestni trg 6

Velika zaloga vsakovrstnega

usnja,

kož, podplatov, gonilnih jerme-
nov in boksa NA DEBELO.

Sode

za ca 200 hl, po 25 do
30 hl vsebine, stare,
dobro ohranjene, ka-
kor tudi nove, razne
vel., nudi po nizki ceni

Ivan Pirc, sodar

Dravljje, p. št. Vld n. Ljubljano.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
blagom ter raznim perilom in kravatom
na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje.

Piramidni
muho-
lovec

„UNIO“

Zajamčen uspeh!

Najstarejša tvornica muholovcev
»Unio-Werke«, Deutsch Wagram
p. Wien-u.

Glavni zastopnik in zaloga
za Jugoslavijo:

ANTON HAAS
MARIBOR, Gregorčičeva 10.

Takojšnja dobava,
po pošti ali brzovozno.

ODPREMNO PODJETJE

STEVO TONČIČ : MARIBOR

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

GG. TRGOVCI!

Poštni pakete iz inozemstva dobite v 8 dneh zaca-
rinjene na odrejeno mesto, ako iste oddaste na naslov

STEVO TONČIČ : MARIBOR

(Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe
carinske odredbe. — Tozadevne informacije brez-
plačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna.
Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosi

s posebnim spoštovanjem

STEVO TONČIČ : MARIBOR

Telefon 230 in 330 — — Brzjav: Tonspedit.

Veletrgovina
manufakturnega in
modnega blaga

J. N. Šoštarič

Maribor

se v najkrajšem času

preseli

iz Gosposke ulice na

Aleksandrovo
cesto števil. 13

na kar opozarja že
sedaj svoje
cenjene odjemalce.

Veletrgovina
z
manufakturo

„MERKUR“

MARIBOR

Cankarjeva ulica 1.

□ □

Velika zaloga
manufakture,
češki, francoski
in angleški izdelek.

□ □

Samo na debelo.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA**LJUBLJANA**

Štefanova ul. 1

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavni naslov: ESKOMPTNA. - Telefon Interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz,
valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borza.**Dular & Fabiani****veletrgovina
manufakture**

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.**Samo na debelo.****Carinsko posredništvo**

Telefon 344.

Telefon 344.

F. & A. UHER

Maribor, Slovenska ul. 8

se priporoča za izvrševanje vseh
: : : carinskih poslov. : : :
Cene zmerne, točna in kulantna
: : : postrežba. : : :**Medić, Rakovec & Zankl,**prej:
A. Zankl
sinovi.**Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.**

Centrala: Ljubljana.

D. z o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:**Angleški laki:**

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING

VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING

VARNISH UNIVERSE

Brusilni prep. lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH SPRF.

Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VARNISH.

Lak za kočijske stalke,

najfinejši.

Priznana najboljša in

zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse

vrste barv, suhe in olj-

nate, mavec (Gips),

mastenec (Federweiss),

strojno olje, karbolinaj,

steklarski in mizarski

klej, pleskarski, slikar-

ski in mizarski čopiči,

kakor tudi drugi v to

stroko spadajoči

predmeti.

„MERAKL“.

Lak za pode.

„MERAKL“.

Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.

Emailni lak.

„MERAKL“.

Brunoline.

English varnishes:**Angleški laki:**

JAPAN BLACK

VARNISH.

Lak za gvozdje, japan.

FINE JAPAN BLACK

VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VARNISH

Japan. lak s sikativom.

ISOLATING BLACK

VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE.

Email bel.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Email moder, rdeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VARNISH WHITE.

Email bel, izredno fini.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Podpisana tvrdka priporoča:

Pravi malinovec, ci-
tronov sok z raf. slad-
korjem vkuhan po najnižji
dnevni ceni.**Rum kompoz.** za izdelo-
vanje fason ruma; liker esenci:
carski hrušovec, kim-
ljevec in rosolia.Istotako so na razpolago ex-
trakti za brezalkoholne pijače:
malinov in citronov!**Potnik Srečko,**tovarnica sad. sokov,
esenc in ekstraktov.**Ljubljana**Meteljkova ulica
(blizu Belgijske vojašnice).**Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!****Gazela milo**Je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.**Milarna in svečarna
d. d. v Ljubljani.****KASTELIC IN DRUG**

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 6/1.

priporoča od svoje zaloge:

Trgovski, fini in srednje fini

pisarniški, dokumentni in

srednje fini koncept, barvan

(Kouleur) in tiskovni papir,

karton za dopisnice, pivnik.

Celulozni, Havana (za mast)

in ravadni ometni papir. Pi-

semski papir v kartonih in

mapah, ter zavitke. Lepenke

belo in ružavo.

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič**Ljubljana**

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavni: GRELIČ.

Telefon interurb. št. 246.

Zahtevajte cenike!

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega**mavca - gipsa**

za celo kraljevino SHS.

Tovarnic: Stanz, Kindberg, Sem-

mering, Schottwien, Puchberg,

Auseewiesen etc., nudi po najnižji

ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Vele-

trgovina

specerijskega in

kolonijalnega

blaga

KAROL**HABER**

Maribor

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 K. - Rezervni zakladi 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka**LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.**

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.